

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT**

ĐỖ NGỌC TƯỚC

**NGHIÊN CỨU CÔNG NGHỆ VẬN TẢI ĐẤT ĐÁ HỢP LÝ
CHO CÁC MỎ THAN LỘ THIÊN SÂU Ở VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KỸ THUẬT

HÀ NỘI - 2015

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT**

ĐỖ NGỌC TƯỚC

**NGHIÊN CỨU CÔNG NGHỆ VẬN TẢI ĐẤT ĐÁ HỢP LÝ
CHO CÁC MỎ THAN LỘ THIÊN SÂU Ở VIỆT NAM**

Ngành: Khai thác mỏ

Mã số: 62.52.06.03

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KỸ THUẬT

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

1. PGS.TS Bùi Xuân Nam

2. TS Nguyễn Phụ Vụ

HÀ NỘI - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả đã trình bày trong luận án là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Hà Nội, ngày tháng 2 năm 2015

Tác giả luận án

Đỗ Ngọc Tước

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU.....	1
Chương 1 TỔNG QUAN HIỆN TRẠNG VÀ CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CÔNG NGHỆ VẬN TẢI ĐẤT ĐÁ TẠI CÁC MỎ THAN LỘ THIÊN SÂU TRONG VÀ NGOÀI NƯỚC.....	5
1.1. Tổng quan hiện trạng công nghệ vận tải đất đá tại các mỏ than lộ thiên.....	5
1.1.1. Phân loại mỏ than lộ thiên sâu Việt Nam.....	7
1.1.2. Hiện trạng công nghệ vận tải đất đá tại các mỏ than lộ thiên Việt Nam.....	8
1.1.3. Hiện trạng công nghệ vận tải đất đá tại các mỏ than lộ thiên sâu nước ngoài.....	12
1.2. Tổng quan các công trình nghiên cứu lựa chọn công nghệ vận tải đất đá trong và ngoài nước.....	20
1.2.1. Tổng quan về các công trình nghiên cứu lựa chọn công nghệ vận tải tại các mỏ than lộ thiên Việt Nam.....	20
1.2.2. Tổng quan các công trình nghiên cứu công nghệ vận tải tại các mỏ lộ thiên nước ngoài.....	21
1.2.3. Phân tích các kết quả nghiên cứu lựa chọn công nghệ vận tải đất đá.....	23
1.3. Kết luận Chương 1.....	24
Chương 2 ĐÁNH GIÁ ĐẶC ĐIỂM VÀ KHẢ NĂNG ÁP DỤNG CÁC CÔNG NGHỆ VẬN TẢI ĐẤT ĐÁ TẠI CÁC MỎ THAN LỘ THIÊN SÂU VIỆT NAM.....	26
2.1. Đặc điểm các mỏ than lộ thiên sâu Việt Nam.....	26
2.1.1. Đặc điểm hình học mỏ.....	26
2.1.2. Đặc điểm địa chất công trình.....	27
2.1.3. Đặc điểm khí hậu - thủy văn.....	28
2.1.4. Đặc điểm công tác đào sâu.....	28
2.2. Đánh giá các yếu tố ảnh hưởng tới công tác vận tải đất đá tại các mỏ than lộ thiên Việt Nam.....	29

2.2.1. Ảnh hưởng của yếu tố tự nhiên đến công tác vận tải mỏ	29
2.2.2. Ảnh hưởng của yếu tố kỹ thuật đến công tác vận tải mỏ	30
2.2.3. Ảnh hưởng của yếu tố tổ chức tới công tác vận tải	32
2.3. Nghiên cứu yêu cầu đối với công tác vận tải và đánh giá khả năng sử dụng các công nghệ vận tải đất đá tại các mỏ than lộ thiên sâu Việt Nam	32
2.3.1. Kế hoạch khai thác tại các mỏ than lộ thiên sâu Việt Nam	32
2.3.2. Yêu cầu đối với công tác vận tải	33
2.3.3. Đánh giá khả năng sử dụng các công nghệ vận tải tại các mỏ than lộ thiên sâu Việt Nam	34
2.4. Kết luận Chương 2	39
Chương 3 NGHIÊN CỨU TỐI ƯU HÓA CÁC THÔNG SỐ CÔNG NGHỆ VẬN TẢI ĐẤT ĐÁ CHO CÁC MỎ THAN LỘ THIÊN SÂU VIỆT NAM	41
3.1. Nghiên cứu xác định kích thước cỡ hạt tối ưu cho các mỏ than lộ thiên sâu Việt Nam	41
3.2. Nghiên cứu lựa chọn các thông số công nghệ vận tải ô tô đơn thuần	46
3.2.1. Nghiên cứu lựa chọn tải trọng tối ưu của ô tô theo dung tích gàu xúc	46
3.2.2. Tốc độ chuyển động của ô tô	59
3.2.3. Tiêu hao nhiên liệu của ô tô	59
3.2.4. Nghiên cứu quan hệ chiều rộng ô tô với khối lượng đất đá mở rộng đường	60
3.3. Nghiên cứu lựa chọn các thông số công nghệ vận tải băng tải	63
3.3.1. Chiều rộng băng tải	63
3.3.2. Tính toán tốc độ chuyển động của băng tải	64
3.3.3. Kích thước cỡ hạt lớn nhất khi vận chuyển bằng băng tải	65
3.3.4. Lực cản chuyển động	67
3.4. Nghiên cứu lựa chọn các thông số công nghệ vận tải trực tải	71

3.4.1. Năng suất giờ của trục.....	71
3.4.2. Tốc độ vận tải của trục	72
3.4.3. Thời gian 1 chu kỳ chuyển động của trục.....	72
3.4.4. Tải trọng lựa chọn của trục tải.....	73
3.4.5. Tốc độ trung bình của trục	73
3.4.6. Tính trọng lượng 1 m cáp trục.....	73
3.4.7. Hệ số độ bền của cáp.....	73
3.4.8. Công suất cần thiết của động cơ	74
3.5. Nghiên cứu lựa chọn các thông số công nghệ vận tải liên hợp.....	74
3.5.1. Nghiên cứu lựa chọn vị trí tầng tập trung trong nhóm tầng	74
3.5.2. Nghiên cứu xác định chiều sâu chuyển tiếp các dạng vận tải.....	78
3.5.3. Nghiên cứu xác định số tầng tập trung trong đới công tác vận tải liên hợp	82
3.6. Kết luận Chương 3	84
Chương 4 NGHIÊN CỨU LỰA CHỌN CÔNG NGHỆ VẬN TẢI ĐẤT ĐÁ HỢP LÝ CHO CÁC MỎ THAN LỘ THIÊN SÂU VIỆT NAM	86
4.1. Nghiên cứu cơ sở lựa chọn công nghệ vận tải đất đá tại các mỏ than lộ thiên sâu ở Việt Nam.....	86
4.2. Nghiên cứu các chỉ tiêu công nghệ vận tải ô tô cho các mỏ than lộ thiên sâu ở Việt Nam.....	90
4.2.1. Tính toán số lượng ô tô đảm bảo khối lượng mỏ yêu cầu	90
4.2.2. Khả năng thông qua của đường ô tô	91
4.2.3. Tiêu hao năng lượng khi vận tải ô tô.....	92
4.2.4. Xác định giá thành vận tải ô tô đơn thuần	95
4.3. Nghiên cứu các chỉ tiêu công nghệ vận tải băng tải cho các mỏ than lộ thiên sâu ở Việt Nam.....	97

4.3.1. Tiêu hao năng lượng đối với băng tải thường.....	99
4.3.2. Tiêu hao năng lượng đối với băng tải dốc.....	100
4.3.3. Xác định giá thành vận tải băng tải.....	102
4.4. Nghiên cứu các chỉ tiêu công nghệ vận tải liên hợp ô tô - trục tải cho các mỏ than lộ thiên sâu ở Việt Nam.....	104
4.4.1. Tiêu hao năng lượng khi sử dụng công nghệ vận tải bằng trục tải.....	105
4.4.2. Xác định giá thành vận tải trục tải.....	107
4.5. Lựa chọn công nghệ vận tải hợp lý cho các mỏ than lộ thiên sâu ở Việt Nam.....	109
4.5.1. Phạm vi sử dụng các công nghệ vận tải theo tiêu chí năng lượng.....	109
4.5.2. Đánh giá phạm vi sử dụng công nghệ vận tải theo tiêu chí giá thành vận tải.....	111
4.5.3. Lựa chọn công nghệ vận tải đất đá hợp lý cho các mỏ than lộ thiên sâu Việt Nam theo tiêu chí kinh tế.....	114
4.5.4. Lựa chọn công nghệ vận tải khi kể đến yếu tố môi trường.....	121
4.5.5. Lựa chọn công nghệ vận tải cho các mỏ than lộ thiên sâu ở Việt Nam ...	122
4.6. Tính toán cho mỏ Cao Sơn.....	124
4.6.1. Khái quát chung về mỏ Cao Sơn.....	124
4.6.2. Kế hoạch khai thác và đổ thải mỏ Cao Sơn.....	124
4.7. Kết luận Chương 4.....	131
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	133
1. Kết luận.....	133
2. Kiến nghị.....	134
DANH MỤC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ.....	135
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	137
PHẦN PHỤ LỤC.....	143

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

QH60	Quy hoạch phát triển ngành than đến năm 2015, xét triển vọng đến 2025
CNKT	Công nghệ khai thác
HTKT	Hệ thống khai thác
NCS	Nghiên cứu sinh
MXTG	Máy xúc tay gầu
MXTL	Máy xúc thủy lực
SNG	Cộng đồng các Quốc gia độc lập
TCVN 5326:2008	Tiêu chuẩn Quốc gia: Kỹ thuật khai thác mỏ lộ thiên
TKV	Tập đoàn Công nghiệp Than - Khoáng sản Việt Nam
XDCB	Xây dựng cơ bản

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 1.1: Khối lượng mỏ đã thực hiện tại một số mỏ than lộ thiên Việt Nam	6
Bảng 1.2: Một số chỉ tiêu cơ bản của các mỏ than lộ thiên	8
Bảng 1.3: Các thông số cơ bản của HTKT tại các mỏ than lộ thiên sâu Việt Nam.....	9
Bảng 1.4: Giá thành đơn vị các khâu công nghệ tại các mỏ lộ thiên vùng Cẩm Phả	11
Bảng 1.5: Các chỉ tiêu kỹ thuật đồng bộ dây chuyền công nghệ ô tô - băng tải nghiêng tại một số nước trên thế giới	15
Bảng 1.6: Thông số băng tải dốc tại một số mỏ trên thế giới	17
Bảng 2.1: Lượng nước chảy vào mỏ theo trận mưa lớn nhất trong ngày đêm	28
Bảng 2.2: Giá trị hệ số ảnh hưởng đến năng suất thiết bị và chiều sâu khai thác mỏ	31
Bảng 2.3: Khối lượng mỏ yêu cầu tại một số mỏ lộ thiên theo QH 60.....	33
Bảng 2.4: Phạm vi sử dụng các công nghệ vận tải mỏ lộ thiên	35
Bảng 3.1: Kích thước cỡ hạt tối ưu theo các loại máy xúc	44
Bảng 3.2: Chiều dài bloc xúc tối ưu theo dung tích gàu xúc và chiều cao tầng	51
Bảng 3.3: Dung tích gàu xúc tính toán tại các mỏ than lộ thiên sâu Việt Nam	52
Bảng 3.4: Tải trọng ô tô tối ưu theo dung tích gàu xúc và cung độ vận tải	56
Bảng 3.5: Tải trọng, số lượng ô tô và năng suất năm của tổ hợp máy xúc - ô tô lựa chọn theo chiều cao nâng tải tại các mỏ than lộ thiên sâu Việt Nam	58
Bảng 3.6: Khối lượng đất đá cần bóc thêm khi sử dụng ô tô vận tải và chiều sâu mỏ	62
Bảng 3.7: Giá trị các hệ số C_1 và C_2 của băng với 3 con lăn	63
Bảng 3.8: Tốc độ băng với khoảng cách giữa các con lăn và góc dốc băng tải	65
Bảng 3.9: Kích thước cỡ hạt lớn nhất theo bề rộng băng và góc nghiêng con lăn	67
Bảng 3.10: Các phương án vận tải trên chiều cao đới công tác	79
Bảng 3.11: Mối quan hệ giữa giá trị tầng tập trung tối ưu với chiều cao đới công tác và khối lượng mỏ	84
Bảng 4.1: Tỷ trọng chi phí của các chỉ tiêu công nghệ vận tải theo tải trọng ô tô.....	89
Bảng 4.2: Quan hệ giữa tiêu hao năng lượng đơn vị của ô tô theo độ dốc	93
Bảng 4.3: Tính toán các hệ số a_q và b_q	94
Bảng 4.4: Các chỉ tiêu KTKT các công nghệ vận tải.....	117

Bảng 4.5: Khối lượng chất thải thành phần khi vận tải ô tô với chiều sâu khai thác ..	122
Bảng 4.6: Công nghệ vận tải đất đá hợp lý cho các mỏ than lộ thiên sâu Việt nam....	123
Bảng 4.7: Lịch khai thác mỏ than Cao Sơn	127
Bảng 4.8: Chỉ tiêu phương án chọn công nghệ vận tải đất đá mỏ Cao Sơn	130
Bảng 4.9: Khối lượng phát thải của ô tô theo chiều sâu khai thác mỏ Cao Sơn.....	131